

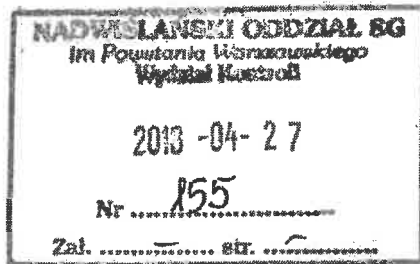
Warszawa, dnia ²⁶..... kwietnia 2018 r.

KOMENDANT
NADWIŚLAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ
im. Powstania Warszawskiego
ul. Komitetu Obrony Robotników 23
02-148 Warszawa

NKI - NK / 4068 / 18
27 KWI. 2018

Egzemplarz nr 2

Pani mjr SG Monika SZCZYGIEŁ

KOMENDANT
Placówki Straży Granicznej
w Bydgoszczy

SPRAWOZDANIE

z kontroli na temat „Wpływ podejmowanych przez Placówkę Straży Granicznej w Bydgoszczy czynności na zaplanowane przez Wydział Operacyjno-Śledczy Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego działania w [REDAKTED]”, zrealizowanej w trybie uproszczonym w Placówce Straży Granicznej w Bydgoszczy¹, ul. Paderewskiego 1, 86-005 Białe Błota, nie ujętej w Planie Kontroli Wydziału Kontroli² Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej im. Powstania Warszawskiego³ na 2018 r. Kontrolę, na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092)⁴, przeprowadził w okresie od dnia 22 marca 2018 r. do dnia 12 kwietnia 2018 r. zespół kontrolerów w składzie:

kierownik zespołu:

- mjr SG Marek PETRONIEC – starszy specjalista Wydziału Kontroli NwOSG, upoważnienie nr 26/WK/18 z dnia 22.03.2018 r.;

członek zespołu:

- mł. chor. SG Grzegorz KASPEREK - starszy specjalista p.o. kierownika I Zespołu ds. Przestępstw i Wykroczeń Grupy Operacyjno-Śledczej Placówki Straży Granicznej Warszawa-Okęcie, upoważnienie nr 27/WK/18 z dnia 22.03.2018 r.

Czynności kontrolne w jednostce kontrolowanej przeprowadzono w dniach: 26-28.03.2018 r.

Funkcję kierownika jednostki kontrolowanej⁵ w okresie objętym kontrolą pełniła mjr SG Monika SZCZYGIEŁ.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli Placówki RWD 106/6 poz. 138, karta nr 9, l.p. 2 z 2018 r.

¹ Zwana dalej Placówką.

² Zwany dalej WK.

³ Zwany dalej NwOSG.

⁴ Zwana dalej ustawą o kontroli.

⁵ Zwany dalej komendantem Placówki.

I. Zakres kontroli.

Kontrolę zarządzono na podstawie art. 51 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o kontroli w związku z koniecznością zweryfikowania okoliczności zawartych w przesłanym do Komendanta NwOSG meldunku Komendanta Placówki⁶ oraz sporządzenia dla Komendanta NwOSG informacji w zakresie wpływu podejmowanych przez Placówkę czynności na zaplanowane przez Wydział Operacyjno-Śledczy⁷ NwOSG działania w m. [REDACTED].

Przedmiotem kontroli było:

1. prawidłowość postępowania funkcjonariuszy Placówki, w tym zgodność podejmowanych działań z obowiązującymi przepisami (procedurami lub wytycznymi), ich współpraca i współdziałanie z funkcjonariuszami WOŚ oraz organem Centralnego Biura Śledczego Policji w [REDACTED];
2. charakter i sposób realizowanych przez funkcjonariuszy Placówki w m. [REDACTED] w dniu 13.03.2018 r. czynności służbowych wobec cudzoziemców;
3. sposób dokumentowania oraz przepływ informacji w kontrolowanym zakresie.

Kontrolą objęto okres od listopada 2017 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

II. Cel kontroli.

Celem kontroli było zweryfikowanie informacji zawartych w meldunku, o którym mowa powyżej, ustalenie faktycznych okoliczności w zakresie podejmowanych przez funkcjonariuszy Placówki czynności, a w szczególności:

- 1) czasu, miejsca i okoliczności planowanych działań, ich zakresu, a także osób wyznaczonych do ich realizacji;
- 2) sposobu współdziałania z funkcjonariuszami WOŚ oraz CBŚP;
- 3) trybu postępowania po uzyskaniu informacji o zmianie miejsca planowanych działań;
- 4) wpływu podjętych czynności na realizowane przez WOŚ czynności realizacyjne.

Celem kontroli było także uzyskanie informacji, czy podejmowane przez funkcjonariuszy Placówki czynności miały, a jeżeli tak, to jaki wpływ na wykonywane czynności realizacyjne przez WOŚ. Ponadto celem była ocena prawidłowości postępowania funkcjonariuszy Placówki, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub uchybień ustalenie ich przyczyn, zakresu, skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także zebranie informacji służących do podjęcia działań zmierzających do usprawnienia funkcjonowania badanego obszaru.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Pozytywnie z nieprawidłowościami oceniono realizację czynności będących przedmiotem kontroli. Za nieprawidłowość uznano niewłaściwe przygotowanie funkcjonariusza Grupy Operacyjno-Śledczej⁸ do udziału w realizowanych przez CBŚP działaniach, tj. brak odpowiedniego wyposażenia, w tym broni służbowej i innych środków przymusu bezpośredniego. W toku kontroli nie potwierdzono jakoby dokonane przez Placówkę w m. [REDACTED] w dniu 13.03.2018 r. czynności służbowe miały wpływ na planowane do przeprowadzenia przez WOŚ czynności realizacyjne¹⁰. Stwierdzono także uchybienia w sposobie dokumentowania czynności operacyjno-rozpoznawczych (brak notatki służbowej ze spotkania koordynacyjnego z CBŚP) oraz w przepływie informacji

⁶ Pismo NW-BY-PF-101/18 z dnia 16.03.2018 r. Dowód, akta kontroli s. 10-17.

⁷ Zwany dalej WOŚ.

⁸ Zwanego dalej CBŚP.

⁹ Zwana dalej GOŚ.

¹⁰ Realizacja dotyczyła SEO [REDACTED].

w kontrolowanym obszarze. Zasadnicze znaczenie miał fakt, że tego dnia czynności prowadzono [REDAKOWANE], natomiast wszelkie wcześniejsze ustalenia z Policją dotyczyły innej miejscowości ([REDAKOWANE]). Prowadzący niniejszą sprawę SEO przez właściwych przełożonych został wyznaczony do współpracy w tym zakresie z CBŚP. Ponieważ rola Placówki została ograniczona do przeprowadzenia czynności administracyjnych wobec potencjalnych cudzoziemców, funkcjonariusze Placówki nie mieli żadnych wyprzedzających informacji ze strony CBŚP w zakresie planowanych w m. [REDAKOWANE] działań. O planowanych działaniach CBŚP, na dzień przed podjęciem czynności poinformowała bezpośrednio współpracującego z nimi funkcjonariusza, jednak miejsce tych działań poznał dopiero w dniu realizacji. Wymieniony o udziale w tych działaniach właściwych przełożonych poinformował dopiero w dniu realizacji, a nie bezpośrednio po uzyskaniu takiej informacji. Faktem jest również, że podjęciem współpracy było zainteresowane CBŚP, z uwagi na zgromadzone doświadczenie Placówki w sprawach związanych ze zwalczaniem nielegalnej produkcji wyrobów tytoniowych. Dlatego też skierowała do NwOSG stosowną prośbę o udzielenie zgody na takie współdziałanie. Ponieważ z pisma CBŚP wynikało, że udział w nielegalnym procederze mogą brać cudzoziemcy, zgoda na dalszą współpracę objęła czynności administracyjne związane z kontrolą legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP¹¹. Klp, którą mieli przeprowadzić funkcjonariusze Placówki nie stanowiła żadnych podstaw do dokonania jakichkolwiek czynności, o których mowa w zarządzeniu nr KG-BP-PF-91/15 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 24 listopada 2015 r. *w sprawie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz prowadzenia ewidencji operacyjnej w Straży Granicznej*¹², gdyż do czynności administracyjnych wobec cudzoziemców jego przepisy nie mają zastosowania. Niemniej obecność i zachowanie funkcjonariusza GOŚ podczas działań CBŚP mogły sugerować prowadzenie przez niego czynności operacyjno-rozpoznawczych. Ponadto skierowanie funkcjonariusza nieposiadającego upoważnienia właściwego organu do przeprowadzenia czynności związanych z klp było niecelowe. Wyjazd bez odpowiedniego wyposażenia w broń palną i środki przymusu bezpośredniego spowodował bezpośrednie zagrożenie dla jego życia lub zdrowia.

Podstawą do dokonania ustaleń były: materiały źródłowe, tj. szczegółowe zakresy obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy, upoważnienia organu do czynności, w jego imieniu, z zakresu przepisów ustawy o cudzoziemcach, dokumentacja służbowa znajdująca się w Sprawy Ewidencji Operacyjnej krypt. „[REDAKOWANE]”¹³, dokumentacja dotycząca ewidencji wyjazdów pojazdów służbowych Placówki, baza SWK. Ponadto przyjęto wyjaśnienia dotyczące przedmiotu kontroli.

Ocenę sformułowano na podstawie następujących ustaleń:

Funkcjonariusz GOŚ w ramach SEO, w listopadzie 2017 r. pozyskał informację o planowanej organizacji nielegalnej fabryki papierosów w m. [REDAKOWANE]. Informacja ta została udokumentowana notatką służbową włączoną do teczki tej sprawy¹⁴. W dniu 18.12.2017 r. obiekt został sprawdzony w dostępnej bazie SG oraz Policji¹⁵. W jego następstwie uzyskano informację o zainteresowaniu CBŚP tym samym obiektem¹⁶. Wobec tego faktu współprowadzący SEO skontaktował się telefonicznie ze wskazaną w piśmie osobą¹⁷, z którą uzgodnił spotkanie w powyższej sprawie. Z kolei Zastępca Komendanta Placówki nadzorujący czynności operacyjno-śledcze oraz cudzoziemskie wywołał spotkanie, do którego doszło w dniu

¹¹ Zwana dalej klp.

¹² Zwane dalej zarządzeniem nr Pf-91.

¹³ Zwana dalej SEO.

¹⁴ Dowody, akta kontroli, s. 13, 83, 86.

¹⁵ Zgodnie z zarządzeniem nr Pf-91.

¹⁶ Dowody, akta kontroli, s. 83, 86.

¹⁷ Dowód, akta kontroli, s. 83.

21.12.2017 r.¹⁸ Nie zostało ono udokumentowane, co nie było zgodne z zarządzeniem nr PF-91. Wyżej wymieniony wyjaśnił, że: „Ze spotkania z CBŚP nie sporządzono odrębnej notatki, a jedynie wzmiankowano o spotkaniu koordynacyjnym, w notatce włączonej do akt sprawy ewidencji operacyjnej [REDAKTOWANE] zarejestrowanej pod numerem Nw-BY-Pf-70/18 z dnia 22.02.2018 r. Będąc także załącznikiem do meldunku do Komendanta NwOSG. Nie sporządzana była odrębna dokumentacja z uwagi na brak wiążących ustaleń na spotkaniu”.¹⁹ W ocenie zespołu kontrolerów nie można zgodzić się z takim tłumaczeniem, gdyż wcześniejsze wyjaśnienia wskazują, że prowadzący SEO został wyznaczony do kontaktów roboczych z CBŚP oraz, że Placówka, z uwagi na bardziej zaawansowane zaangażowanie organu Policji, do czasu udzielenia zgody Komendanta NwOSG na współpracę, wesprze jedynie w czynnościach administracyjnych w zakresie zwalczania nielegalnej migracji i nielegalnego zatrudnienia. W trakcie spotkania przedstawiciele CBŚP byli zainteresowani zawiązaniem współpracy, z uwagi na wcześniej zebrane przez funkcjonariuszy Placówki doświadczenia w podobnych sprawach, dlatego też zostali wówczas poinformowani, iż o zgodę na ewentualną współpracę i współdziałanie operacyjno-rozpoznawcze przy omawianym adresie winni wystąpić z pisemnym wnioskiem do Komendanta NwOSG²⁰. Powyższe wskazuje, że ówczesne ustalenia należało udokumentować i włączyć do SEO.

W kontekście tych ustaleń CBŚP wystosowało do Zastępcy Komendanta NwOSG prośbę o wyrażenie zgody na podjęcie współpracy z Placówką²¹. W odpowiedzi naczelnik WOŚ poinformował CBŚP (pismo przesłano także do wiadomości Zastępcy Komendanta Placówki), iz zgoda taka została udzielona, ale tylko w zakresie przeprowadzenia czynności administracyjnych wobec cudzoziemców, w tym kontroli legalności ich pobytu na terytorium RP²². Jednocześnie wymieniony wyjaśnił, że: „(...) z treści wynikało, iż mamy zakaz podejmowania czynności operacyjno-rozpoznawczych w sprawie obiektu [REDAKTOWANE]”. Wobec tego funkcjonariusze Placówki nie prowadzili już żadnych czynności operacyjno-rozpoznawczych dotyczących obiektu w m. [REDAKTOWANE], a dalsze kontakty z CBŚP ograniczyły się do kilku rozmów telefonicznych, podczas których prowadzący SEO był informowany o odłożeniu działań realizacyjnych na późniejszy termin²³.

W dniu 12.03.2018 r. około godz. 22:00 z prowadzącym SEO skontaktowała się telefonicznie osoba z CBŚP z prośbą o przyjazd w dniu 13.03.2018 r. o godz. 06:00 do Komendy Miejskiej Policji w [REDAKTOWANE]²⁴. Podczas tej rozmowy funkcjonariusz Placówki nie został poinformowany o szczegółach, a jedynie o tym, iż CBŚP uda się na działania związane ze sprawą omawianą na spotkaniu w dniu 21.12.2017 r.²⁵ Wcześniejsze ustalenia poczynione z Zastępcą Komendanta Placówki i wynikające z nich zadanie dla prowadzącego SEO zostało ograniczone do potwierdzenia faktu przebywania cudzoziemców i ewentualnej konieczności skierowania w miejsce prowadzonych przez CBŚP działań funkcjonariuszy Grupy ds. Cudzoziemców²⁶ Placówki, w celu dokonania przez nich klp, a także poinformowania kierownika zmiany Placówki o rozpoczęciu działań i stały z nim kontakt²⁷. Prowadzący SEO wyjaśnił, że w dniu otrzymania informacji nikogo nie zawiadomił o zamiarze wyjazdu w miejsce działań realizacyjnych wraz z CBŚP. Powyższe uzasadnił tym, iż: „Takie były ustalenia z Panem Komendantem.

¹⁸ Dowody, akta kontroli, s. 83, 86.

¹⁹ Dowody, akta kontroli, s. 16, 88.

²⁰ Dowód, akta kontroli, s. 86.

²¹ Pismo z dnia 28.12.2017 r. Dowód, akta kontroli, s. 99.

²² Pismo z dnia 22.01.2018 r. Dowody, akta kontroli, s. 17, 84, 86-87.

²³ Dowody, akta kontroli, s. 84, 87.

²⁴ Zwana dalej KMP.

²⁵ Dowód, akta kontroli, s. 84.

²⁶ Zwana dalej GdsC.

²⁷ Dowody, akta kontroli, s. 90, 104.

Z Doświadczenia wiem, że często mimo wpływu takiej informacji, działania i tak nie dochodziły do skutku z uwagi na nagłe zmiany sytuacji operacyjnej²⁸. W ocenie zespołu kontrolerów decyzja podjęta przez funkcjonariusza nie była właściwa. Funkcjonariusz GOŚ nie poinformował przełożonych o planowanych działaniach. Dopiero następnego dnia, będąc w drodze na miejsce czynności telefonicznie powiadomił Zastępcę Komendanta Placówki. O zamiarze udziału funkcjonariusza w działaniach z CBŚP (lub innymi służbami) bezwzględnie należy każdorazowo niezwłocznie informować Komendanta Placówki lub właściwego jego zastępcę, który posiadając wiedzę na temat realizowanych wobec cudzoziemców czynności i bieżącej sytuacji operacyjno-rozpoznawczej oraz w zakresie dochodzeniowo-śledczym w Placówce, a także uwzględniając posiadane informacje od WOŚ, powinien ostatecznie decydować o udziale (przeciwwskazaniach do niego) podległego mu funkcjonariusza w takich czynnościach. Tym bardziej powinno to nastąpić, gdyż decyzje podjęte na spotkaniu w grudniu ubiegłego roku dotyczyły ewentualnej współpracy w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych, a udział Placówki w dniu 13.03.2018 r. miał dotyczyć wyłącznie klp. Zatem zasadnym był udział w tych czynnościach funkcjonariuszy GdsC.

Ustalono, że funkcjonariusz GOŚ udając się z miejsca zamieszkania, w ubraniu cywilnym, do KMP był zaopatrzony w kamizelkę taktyczną z napisem „Straż Graniczna”²⁹. Nie posiadał odpowiedniego sprzętu oraz broni palnej, do czego zobowiązywał go § 37 Zarządzenia Nr KG-BP-Z-77/13 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 października 2013 r. w sprawie sposobu pełnienia służby granicznej i prowadzenia działań granicznych. W ocenie zespołu kontrolerów brak broni palnej, a także środków przymusu bezpośredniego uznano jako nieprawidłowość, nie mającą negatywnego wpływu na realizację przedmiotowych zadań. Jednak sytuacja taka nie powinna mieć miejsca i jest niepokojąca, ze względu chociażby na fakt, że prowadzone działania przez CBŚP dotyczyły zorganizowanej grupy przestępczej. Przedstawione w dobowym meldunku sytuacyjnym NwOSG informacje wskazują, że w trakcie dalszych przeszukań do tej sprawy, niemniej w innej miejscowości, ujawniono broń palną wraz z amunicją do niej³⁰. Tym samym istniało potencjalne zagrożenie życia lub zdrowia danego funkcjonariusza. Nie może być usprawiedliwieniem fakt, że wspomniany funkcjonariusz mieszka w znacznej odległości od miejsca przechowywania broni służbowej. Zasadnym jest by w czasie działań funkcjonariusz był wyposażony w broń. Wspomnieć również należy, że funkcjonariusze GdsC udający się w miejsce przeprowadzenia klp zostali wyposażeni zarówno w broń służbową, jak i kajdanki, a także kamizelki odblaskowe z napisem „Straż Graniczna”.

Ustalono, że wyjazd w dniu 13.03.2018 r. w miejsce realizacji czynności przez CBŚP nastąpił, wraz z innymi funkcjonariuszami Policji, około godz. 7:00 służbowymi środkami transportu Policji³¹. Około godz. 7:30 funkcjonariusz Placówki skontaktował się z Zastępcą Komendanta Placówki przekazując mu uzyskaną od policjantów informację, iż zespół realizacyjny udaje się do [REDAKTOWANE] i to tam prawdopodobnie należało będzie wysłać funkcjonariuszy GdsC³². Po przybyciu na miejsce, w związku z tym, że policjanci mieli już na sobie umundurowanie specjalistyczne, przed rozpoczęciem działań został on poproszony przez jednego z nich, aby wraz z ich kierowcą udał się we wskazany rejon budynków przypominających hale³³. W tym czasie policjanci od jednej z własnych grup obserwacyjnych uzyskali informację, iż jedna z hal została wytypowana jako miejsce, gdzie może znajdować się nielegalna fabryka papierosów. Policjanci

²⁸ Dowód, akta kontroli, s. 85.

²⁹ Dowód, akta kontroli, s. 84.

³⁰ Meldunek nr 74 za dzień 15.03.2018 r. Dowód, akta kontroli, s. 34.

³¹ Dowód, akta kontroli, s. 84.

³² Dowody, akta kontroli, s. 84, 87.

³³ Dowód, akta kontroli, s. 84.

skierowali się w kierunku zamkniętej bramy, którą sforsowali przeskakując górą. Za nimi udał się także funkcjonariusz Placówki, pokonując bramę tym samym sposobem. Zachowanie funkcjonariusza GOŚ należy uznać jako niestosowne, mogące wskazywać na inny niż w rzeczywistości charakter jego obecności w tym miejscu (współdziałanie w realizacji, a nie uzyskanie informacji do celów klp). W ocenie kontrolerów wymieniony naraził się na niebezpieczeństwo, gdyż nie posiadał odpowiedniego wyposażenia³⁴.

Policjanci rozpoczęli forsowanie drzwi poprzez wybicie jednej ze znajdującej się w nich szyb. W bezpośrednim sąsiedztwie hali słychać było, że w środku pracują maszyny. Wówczas funkcjonariusz Placówki wycofał się i dopiero po kilku minutach wszedł do środka, gdzie zobaczył obojętnie przez Policję osoby³⁵. Z przekazanej mu informacji wynikało, że wszyscy są cudzoziemcami, a ich narodowość została ustalona na podstawie dokumentów ujawnionych przez policjantów w trakcie zatrzymania. O godz. 9:10 zawiadomił Zastępcę Komendanta Placówki o wejściu funkcjonariuszy Policji na halę produkcyjną [REDAKTOWANO], podając jednocześnie precyzyjny adres oraz liczbę zatrzymanych na miejscu cudzoziemców. Jednocześnie taką informację przekazał Kierownikowi Zmiany Placówki, który z kolei poinformował Dyżurnego Operacyjnego NwOSG o działaniach [REDAKTOWANO]³⁶. Zatem o zdarzeniu z udziałem funkcjonariuszy Placówki dotyczącym podjęcia klp wiedziała służba dyżurna operacyjna NwOSG, która nie kwestionowała działań i nie wydała żadnych poleceń w tym zakresie służbie dyżurnej operacyjnej Placówki.

Zastępca Komendanta Placówki wyjaśnił, że polecił funkcjonariuszowi GOŚ pozostać na miejscu i zadbać o to, aby był wpisany w dokumentacji jako osoba uczestnicząca w zatrzymaniu. Motywował to tym, że Policja nie musi wówczas występować z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego w kierunku wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia RP³⁷, a jednocześnie można wykazać skuteczne współdziałanie w likwidacji nielegalnej wytwórni wyrobów akcyzowych³⁸. Funkcjonariusz Placówki nie sporządzał żadnej dokumentacji procesowej, gdyż pozostawało to w gestii funkcjonariuszy Policji. Nadmieniał, że nie posiada wiedzy, jak się skończyła czynność dokumentowania, gdyż żadnych protokołów nie podpisywał³⁹. Mając na uwadze opisane powyżej okoliczności, w ocenie zespołu kontrolnego obecność funkcjonariusza GOŚ w miejscu działań była bezcelowa, bowiem nie miał on stosownych upoważnień do klp, a także wiedzy w zakresie kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców⁴⁰, co uniemożliwiało mu podjęcie czynności służbowych, na które w ramach współdziałania z CBŚP Placówka uzyskała „zgode”. Determinowało to wysłanie dodatkowych sił i środków z Placówki, tj. skierowanie w miejsce realizacji funkcjonariuszy GdsC.

O godz. 9:25 osoba zastępująca tego dnia kierownika GdsC skierowała czworo funkcjonariuszy tej grupy pod adres [REDAKTOWANO] z zadaniem dokonania klp⁴¹. Oprócz wspomnianego wcześniej sprzętu, zostali oni wyposażeni w dwa urządzenia „Panasonic” do maszynowego odczytu dokumentów⁴². Odprawę dla tego patrolu przeprowadził kierownik zmiany Placówki, który

³⁴ Dowód, akta kontroli, s. 13.

³⁵ Dowód, akta kontroli, s. 84.

³⁶ Dowody, akta kontroli, s. 84, 87, 103-104.

³⁷ Wymóg taki wynika z art. 394 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 2206 z późn. zm., zwana dalej ustawą o cudzoziemcach), który mówi, że po zatrzymaniu cudzoziemca Policja niezwłocznie przekazuje go do dyspozycji właściwego ze względu na miejsce jego zatrzymania organu Straży Granicznej, składając jednocześnie wniosek o wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

³⁸ Dowód, akta kontroli, s. 87.

³⁹ Dowód, akta kontroli, s. 84.

⁴⁰ Zwanej dalej klz

⁴¹ Byli to: [REDAKTOWANO] – dowódca patrolu, [REDAKTOWANO] oraz [REDAKTOWANO] – kierownik pojazdu służbowego Placówki. Dowody, akta kontroli, s. 92, 94.

⁴² Dowód, akta kontroli, s. 92.

w jej trakcie omówił warunki bezpieczeństwa oraz nakazał utrzymywanie z nim stałej łączności⁴³. O godz. 9:45 funkcjonariusze wyruszyli pod wskazany adres, na miejsce dotarli o godz. 11:05⁴⁴. Przed halą znajdującą się pod wskazanym przez kierownika GdsC adresem obecni byli policjanci, którzy poinformowali przybyłych, że wszelkie czynności odbywają się w jednej z hal i tam mają się oni udać⁴⁵. Wewnątrz niej nie było dowódcy prowadzącego czynności (funkcjonariusza Policji), gdyż znajdował się na przeszukaniu pod innym adresem⁴⁶. Na zadane pytanie, kto zatrzymał osoby zastane na miejscu, funkcjonariusze Placówki zostali poinformowani, iż zatrzymania dokonał jeden z policjantów i to on będzie sporządzał stosowną dokumentację z tego zdarzenia. Policjanci przekazali funkcjonariuszom GdsC dokumenty 4 zatrzymanych osób⁴⁷. Zostały one zweryfikowane pod kątem autentyczności oraz potwierdzenia tożsamości osób legitymujących się nimi. Policzone dni pobytu cudzoziemców przebywających na terytorium RP na podstawie paszportów biometrycznych. Za pośrednictwem Pomocnika Kierownika Zmiany Placówki, w systemie POBYT v.2 sprawdzono obywatela Ukrainy legitymującego się polską kartą pobytu i ustalono, iż jest małżonkiem obywatelki Polski. Na podstawie dokonanych ustaleń nie stwierdzono, aby którykolwiek ze znajdujących się tam cudzoziemców przebywał na terytorium RP nielegalnie. Taka informacja została przekazana funkcjonariuszom Policji⁴⁸.

Następnie funkcjonariusze patrolu rozpoczęli przygotowania do sprawdzeń zatrzymanych przy użyciu urządzenia przenośnego typu „Panasonic”. Na prośbę funkcjonariusza Policji wstrzymali się z dalszymi czynnościami dotyczącymi kłp do czasu przyjazdu ich dowódcy, ponieważ nastąpiła zmiana decyzji⁴⁹. W dalszej kolejności funkcjonariusze GdsC z zamiarem weryfikacji legalności zatrudnienia cudzoziemców skontaktowali się telefonicznie z pracownikiem Urzędu Wojewódzkiego Delegatury [REDAKTOWANE] odnośnie wydanych zezwoleń na pracę lub oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy tym cudzoziemcom. Pracownik poinformował, że zarówno zezwolenia, jak i oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy nie zostały dla kontrolowanych cudzoziemców wydane. Niemniej czynności związane z kłz nie zostały wszczęte, gdyż funkcjonariusze Placówki zostali poinformowani przez jednego z policjantów, że całą sprawę przejmie Straż Graniczna, a na miejsce jadą funkcjonariusze WOŚ⁵⁰.

Z przyjętych wyjaśnień wynika, że funkcjonariusze WOŚ przyjechali na miejsce między godz. 13:00 i 14:00. Poinformowali, że funkcjonariusze GdsC muszą się wstrzymać z wszelkimi dalszymi czynnościami do czasu przyjazdu Naczelnika WOŚ. Po pewnym czasie przybyli także funkcjonariusze Wydziału Zabezpieczenia Działu⁵¹ NwOSG, którzy przejęli od Policji dwóch cudzoziemców⁵². Po przyjeździe Naczelnik WOŚ oznajmił funkcjonariuszom z patrolu, że czynności przejmie NwOSG, a sami mogą udać się z powrotem do Placówki. O sytuacji poinformowali telefonicznie Kierownika Zmiany Placówki, który polecił im powrót⁵³.

⁴³ Dowód, akta kontroli, s. 92.

⁴⁴ Dowód, akta kontroli, s. 47-50.

⁴⁵ Dowód, akta kontroli, s. 92.

⁴⁶ Dowody, akta kontroli, s. 92, 94.

⁴⁷ Zatrzymanymi w hali produkcyjnej byli dwaj obywatele Ukrainy (jeden legitymujący się paszportem biometrycznym, drugi polską kartą pobytu), obywatel Rumunii (obywatel UE, posiadający rumuński dowód osobisty) oraz obywatel Mołdawii (legitymujący się paszportem biometrycznym). W ramach czynności realizacyjnych zatrzymano 8 osób (oprócz 4 ww. cudzoziemców było to jeszcze 2 kolejnych obywateli Ukrainy, 1 obywatel Gruzji oraz 1 obywatel Mołdawii). Dowody, akta kontroli, s. 32, 92-94.

⁴⁸ Dowód, akta kontroli, s. 93.

⁴⁹ Czekano na podjęcie decyzji, czy sprawa dotycząca zatrzymania cudzoziemców oraz fabryki papierosów zostanie przekazana WOŚ. Ostatecznie po uzgodnieniach w Prokuraturze Okręgowej [REDAKTOWANE] funkcjonariusze WOŚ w trybie art. 308 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks postępowania karnego przejęli czynności od funkcjonariuszy CBŚP. Dowód, akta kontroli, s. 32.

⁵⁰ Dowód, akta kontroli, s. 94-95.

⁵¹ Zwany dalej WZD.

⁵² Kilku z zatrzymanych zostało osadzonych w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych przy KPP [REDAKTOWANE]. Dowody, akta kontroli, s. 34, 85.

⁵³ Dowody, akta kontroli, s. 93, 95.

W uzupełnieniu do przebiegu zdarzeń, jakie miały miejsce [REDAKTED], trzeba przywołać wyjaśnienia Zastępcy Komendanta Placówki, który tego dnia pozostawał w Placówce⁵⁴. Powziąwszy o godz. 7:34 wiedzę o wyjeździe prowadzącego SEO z funkcjonariuszami CBŚP polecił mu przekazywać informacje służbie dyżurnej Placówki w momencie rozpoczęcia działań. W godz. 9:10 – 9:13, uczestnicząc w szkoleniu z zakresu BHP poinformował Komendanta Placówki o czynnościach oraz przekazał kierownikowi GdsC polecenie skierowania w miejsce działań funkcjonariuszy GdsC w celu przeprowadzenia czynności wobec zatrzymanych przez funkcjonariuszy Policji cudzoziemców. O godz. 9:55 otrzymał telefoniczną informację od Zastępcy Komendanta NwOSG, iż funkcjonariusze Placówki podjęli działania w miejscu będącym w zainteresowaniu WOŚ, nie dokonując sprawdzeń adresu w bazach SG, co spowodowało trudności w planowanej przez WOŚ realizacji⁵⁵. Następnie skontaktował się z Naczelnikiem CBŚP [REDAKTED] aby uzyskać informacje odnośnie okoliczności sprawdzenia przez Policję tego adresu. W odpowiedzi usłyszał, że ustalenie tego adresu odbyło się dzień wcześniej w wyniku działań [REDAKTED].

Jednocześnie otrzymał zapewnienie, że dokonano wszelkich sprawdzeń i rejestracji. Niemniej, zadał swojemu rozmówcy pytanie, czy sprawdzenia zostały także dokonane w bazach Straży Granicznej, na co Naczelnik CBŚP odpowiedział, iż wydał w tym zakresie stosowne polecenia, (jednakże zobowiązał się do skontrolowania, czy sprawdzenia w SG zostały w istocie poczynione). O godz. 11:45 Naczelnik z CBŚP oddzwonił i poinformował Zastępcę Komendanta Placówki, iż sprawdzenie nie zostało jednak do tej pory dokonane, gdyż osoba, której to zlecono nie potrafiła tego zrealizować. Przyznał, że zapytanie takie zostało przesłane do SG dopiero po pierwszej rozmowie telefonicznej z Zastępcą Komendanta Placówki, tj. ok. godz. 10:00. W późniejszej rozmowie Naczelnik CBŚP przyznał, że po sprawdzeniu przez Policję adresu w bazie SG okazało się, że był on faktycznie zarejestrowany przez WOŚ⁵⁶. Zastępca Komendanta Placówki podkreślił, że wyrażona przez NwOSG zgoda na przeprowadzenie czynności administracyjnych wobec cudzoziemców uniemożliwiła wymianę informacji z CBŚP, co nie pozostawiało bez znaczenia i spowodowało brak wiedzy ze strony Placówki, wobec jakich obiektów i osób planowane są działania Policji. Zarazem wskazał, że: „ten fakt uspił naszą czujność, gdyż byliśmy nastawieni tylko i wyłącznie na wykonywanie czynności administracyjnych wobec cudzoziemców, tj. klp i klz, a w takim przypadku nie dokonuje się sprawdzeń miejsc”⁵⁷. W kontekście powyższego należy zaznaczyć, że uregulowane w dziale VIII ustawy o cudzoziemcach czynności związane z klp⁵⁸, nie przewidują dokonywania przedmiotowych sprawdzeń. W ocenie zespołu kontrolerów prowadzący SEO, wyznaczony do kontaktów roboczych z CBŚP bezwzględnie powinien, po otrzymaniu informacji o zaplanowanych działaniach, w tym klp, natychmiast powiadomić Zastępcę Komendanta Placówki. Natomiast obowiązek dokonania sprawdzeń obiektu w bazach SG, należał do realizujących czynności funkcjonariuszy CBŚP.

Kierownictwo Placówki wskazywało, że nie było informowane o jakichkolwiek zamierzeniach WOŚ planowanych do przeprowadzenia w terytorialnym zasięgu działania Placówki, pomimo kilkukrotnych ku temu okoliczności, jak na przykład odprawa z udziałem Zastępcy Komendanta NwOSG i Naczelnika WOŚ. Również w rozmowie telefonicznej w dniu 12.03.2018 r. Naczelnik WOŚ nie wzmiankował o planowanych działaniach. Zastępca Komendanta Placówki stwierdził,

⁵⁴ Dowód, akta kontroli, s. 87.

⁵⁵ Dowody, akta kontroli, s. 90, 103-104.

⁵⁶ Rejestracji dokonano pierwotnie w dniu 21.02.2018 r., a następnie, z uwagi na błędy literowe - w dniu 8.03.2018 r. Dowody, akta kontroli, s. 90-91, 98.

⁵⁷ Dowód, akta kontroli, s. 91.

⁵⁸ W rozdziale 1 wskazano czynności, jakie wykonuje m.in. funkcjonariusz SG przeprowadzając klp. Nie zawarto tam obowiązku przeprowadzenia sprawdzeń, o których mowa w zarządzeniu Pf-91.

że: „Mając jakąkolwiek wiedzę, że WOŚ planuje, czy też będzie realizował jakieś czynności [REDAKOWANE], które mogłyby być związane z przestępczością akcyzową na pewno starałbym się zapobiec ujemnym skutkom, które ujawniły się w wyniku działań realizacyjnych w dniu 13.03.2018 r.”⁵⁹ W tym stanie rzeczy, w ocenie zespołu kontrolerów jedynym symptomem mogącym sugerować Kierownictwu Placówki o prowadzeniu w tym terminie przez NwOSG działań związanych z realizacją czynności operacyjno-rozpoznawczych, czy też dochodzeniowo-śledczych, było odmowne załatwienie prośby Komendanta Placówki o pomoc funkcjonariuszy WZD przy czynnościach związanych z zamiarem zatrzymania cudzoziemca, co uzasadniono zaangażowaniem tego wydziału w inne działania. Z uwagi na to, że WZD takie czynności realizuje zarówno dla komórek organizacyjnych NwOSG, jak i pozostałych Placówek NwOSG, fakt ten nie wzbudził żadnego przypuszczenia, iż działania WZD mogą być prowadzone w tym czasie na terenie służbowej odpowiedzialności Placówki.

Zastępca Naczelnika WOŚ udzielił w tym zakresie informacji, z której wynikało, iż podległy mu wydział nie prowadził żadnej korespondencji z Placówką oraz CBŚP w sprawie przeprowadzonych [REDAKOWANE] czynności służbowych. Ponadto zauważył, że: „(...) ewentualne podjęcie przez PSG Bydgoszcz i CBŚP w dniu 13.03.2018 r. wspólnych czynności wobec osób i obiektów pozostających w zainteresowaniu WOŚ NwOSG znacznie skomplikowałoby zaplanowane na dzień 14.03.2018 r. działania związane z realizacją ww. SEO oraz następujące po nich czynności procesowe. W przypadku otrzymania przez WOŚ NwOSG informacji o planowanych działaniach CBŚP oraz PSG Bydgoszcz wobec osób i obiektów pozostających w naszym zainteresowaniu zostałyby podjęte niezwłoczne działania koordynacyjne. Miałoby to wpływ na planowane do działań siły i środki SG oraz ich bezpośredni przebieg”⁶⁰. Wymieniony nie wskazał rzeczywistego wpływu Placówki na działania WOŚ. Niemniej w ocenie zespołu kontrolerów czynności przeprowadzone przez CBŚP w dniu 13.03.2018 r. spowodowały, że zaplanowana przez WOŚ na dzień następny realizacja musiała zostać przeprowadzona wcześniej, tj. w dniu 13.03.2018 r. W kontekście tych ustaleń, należy dodać, że czynności podjęte przez funkcjonariuszy Placówki nie miały negatywnego wpływu na zaplanowane przez WOŚ na dzień 14.03.2018 r. działania. Jednak, w przypadku ewentualnego zbiegu terminu działań realizowanych przez obie formacje (CBŚP i WOŚ) mogłoby wystąpić poważne zagrożenie życia i zdrowia uczestniczących w czynnościach.

IV. WNIOSKI / ZALECENIA:

Biorąc pod uwagę ustalenia kontroli oraz stwierdzone w jej toku nieprawidłowości i uchybienia polecam:

1. każdą czynność operacyjno-rozpoznawczą bezwzględnie dokumentować w sposób określony w zarządzeniu nr Pf-91;
2. do czynności administracyjnych związanych z klp, klz kierować wyłącznie funkcjonariuszy realizujących te czynności w oparciu o stosowne upoważnienia organu;
3. zobowiązać funkcjonariuszy GOŚ do niezwłocznego informowania Komendanta Placówki lub jego zastępcy o zamiarze udziału w niezaplanowanych wcześniej czynnościach służbowych (w tym o wyjazdach na spotkania, realizacje, itp.) oraz współdziałaniu z innymi służbami lub podmiotami;

⁵⁹ Dowody, akta kontroli, s. 44-46, 87-89.

⁶⁰ Dowód, akta kontroli, s. 98.

4. zobowiązać funkcjonariuszy Placówki do przestrzegania przepisów zarządzenia Nr KG-BP-Z-77/13 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 października 2013 r. w sprawie sposobu pełnienia służby granicznej i prowadzenia działań granicznych, w zakresie konieczności pobierania do służby sprzętu, broni oraz wyposażenia adekwatnego do planowanych działań;

V. Na podstawie art. 52 ust. 5 ustawy o kontroli, kierownik jednostki kontrolowanej, w terminie 3 dni od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko. Nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli. O realizacji zaleceń poinformować Komendanta Oddziału, za pośrednictwem kierownika komórki kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego sprawozdania.

VI. Sprawozdanie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika jednostki kontrolowanej.

KOMENDANT
Nadwarszawskiego Oddziału Straży Granicznej
Im. Powstańców Warszawy

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz podpis kierownika jednostki kontrolującej)

NACZELNIK
Wydziału Kontroli
Nadwarszawskiego Oddziału Straży Granicznej
Im. Powstańców Warszawy

2018-04-26

Wykonano w 2 egz.
Egz. nr 1 – adresat
Egz. nr 2 – akta kontroli
Sporządził: Zespół Kontrolny
Wykonał: M.P., tel.: 660 33 77
Dnia 25.04.2018 r.